

Більше того, використання відео-турів на заняттях сприяє індивідуалізації навчання і розвитку мотивованості мовленнєвої діяльності учнів. Розвивається такий вид мотивації як самомотивація, коли ролик цікавий сам по собі. Це приносить задоволення і дає віру у свої сили та бажання вдосконалюватися.

Висновки з цього дослідження і перспективи. Отже, одним із найбільш революційних досягнень за останні десятиліття, яке значно вплинуло на освітній процес у всьому світі, стало створення всесвітньої комп'ютерної мережі та новітніх комп'ютерних технологій. Можливості використання навчальних програм, Інтернет-ресурсів широкі. Глобальна мережа Інтернет створює умови для отримання будь-якої необхідної учням і вчителям інформації, що знаходиться в будь-якій точці Землі (країнознавчий матеріал, новини з життя молоді, статті з газет і журналів, необхідна література). Одним із таких джерел інформації став віртуальний тур, застосування якого в освітньому процесі дуже ефективне. Віртуальні тури набувають усе ширшої популярності. Вони дозволяють студентам подорожувати у віртуальному просторі, освоюючи нові місця, віртуально відображати об'єкти і послуги за допомогою сучасних можливостей і 3D-технологій. Унікальні інтерактивні технології дозволяють забезпечувати формування віртуальних турів, які можуть стати незамінним прогресивним рішенням розвитку наукової діяльності. Подальше дослідження зазначеної проблеми ми вбачаємо в аналізі 3D-туру і складників його впливу на ефективність засвоєння навчального матеріалу, в характеристиці віртуального туру й основних чинників впливу на розвиток мотивації в студентів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Буслова Н. С. Образовательный музей в вузе: от предметной экспозиции к предметной компетенции / Н. С. Буслова, Е. В. Клименко, В. Пилипец, Л. А. Шешукова. – Чебоксары : ЦНС «Интерактив плюс», 2014. – С. 207 – 216.
2. Ветрова А. А. Создание конструктора для разработки виртуальных 2D и 3D экскурсий [Электронный ресурс] / А. А. Ветрова, А. Ю. Макаренко // Прикаспийский журнал: управление и высокие технологии. – 2008. – № 2 (2). – Режим доступа: [http://hi-tech.asu.edu.ru/files/2\(2\)/91-95.pdf](http://hi-tech.asu.edu.ru/files/2(2)/91-95.pdf)
3. Жук Ю. О. Мультимедійні системи як засоби інтерактивного навчання: посібник / Ю. О. Жук, М. І. Жалдак, М. І. Шут [та ін.]. – К. : Педагогічна думка, 2012. – 112 с.
4. Мадзігон В. М. Інформатизація середньої освіти: програмні засоби, технології, досвід, перспективи / В. М. Мадзігон, Ю. О. Дорошенко. – К. : Наукова думка, 2003. – С. 17.

УДК 37.031.2

Хорошилова Ю. О., Грачова І. В.

Національна академія Національної гвардії України, Харків НАВЧАННЯ У СПІВПРАЦІ ТА РОЛЬ ВИКЛАДАЧА У ФОРМУВАННІ АВТОНОМНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

У статті проведено аналіз останніх досліджень із проблеми навчання у співробітництві, висвітлено головну ідею й основні принципи цього методу, розглянуто форми організації навчальної діяльності студентів з окресленням ролі викладача. Дослідження спрямоване на підвищення рівня обізнаності серед викладачів щодо важливості спільного навчання, систематичне й послідовне використання методів якого сприяє покращенню співпраці в аудиторії та зменшенню тим самим конфліктів у колективі.

Ключові слова: навчання у співробітництві, групове навчання, паритет, автономна діяльність, рефлексія, мотиватор.

The present study seeks to determine the planned scope and the realisation of different forms of cooperative learning within the parameters of language education in language classes that provide opportunities for peer-to-peer communication, negotiation, exchange of opinions and the like. The present article aims to raise awareness among teachers about the importance of cooperative learning, and to reduce the current proportion of direct instruction as the dominant teaching in favour of cooperative (rather than traditional) learning in pairs and groups.

Key words: cooperative learning, learning in groups, parity, autonomous activity, reflection, motivator.

В статье проведён анализ последних исследований проблемы обучения в сотрудничестве, раскрыта главная идея и освещены основные принципы этого метода, рассмотрены формы организации учебной деятельности студентов с описанием роли преподавателя. Исследование направлено на повышение уровня осведомлённости среди преподавателей о важности обучения в сотрудничестве, систематическое и последовательное использование методов которого способствует улучшению совместной деятельности в аудитории и уменьшению тем самым конфликтов в коллективе.

Ключевые слова: обучение в сотрудничестве, групповое обучение, паритет, автономная деятельность, рефлексия, мотиватор.

До 1970 року про навчання у співпраці було мало що відомо і, як таке, дуже рідко використовувалося на практиці, хоча «форма навчання в малих групах була знайома з самого початку існування людини» [1, с. 365]. Натомість рекомендована практика була індивідуалістичним підходом, який мав на меті дати індивідуумам можливість «проходити курс навчання за власним темпом, незалежно від швидкості навчання одногрупників» [1, с. 365]. Метод навчання у співпраці почав застосовуватися в ширшому масштабі з 1980-х років, коли соціологи поставили під сумнів ефективність індивідуалістичного навчання, вказавши на роль взаємодії однолітків та її позитивного впливу на соціалізацію [1, с. 290]. Крім того, результати досліджень традиційних методів навчання висвітлювали тенденцію сучасної епохи, в якій «передавальний режим» навчання, який змушував студента пасивно приймати і поглинати інформацію, поступився місцем «транзакційному методу» навчання, за яким студенти навчаються, беручи активну участь у процесі вивчення матеріалу [2, с. 28].

Дослідження в інших країнах продемонстрували, що взаємодія покращує міжособистісні відносини [7, с. 53], психічне здоров'я [1, с. 17] та успішність школи [6, с. 36]. Lv Y. (2014) підбиває підсумки китайського дослідницького досвіду з кооперативним навчанням, зазначаючи, що цей тип навчання вказує на мотивацію студентів та сприяє вивченню мови і розвитку комунікативних навичок, креативності та навичок роботи в команді. Лв вважає, що опановані практичні навички є основою професійного майбутнього студентів [3, с. 80].

Методика навчання в співробітництві заснована на працях американських учених із трьох різних університетів: Р. Славіна з університету Джона Гопкінса, Р. Джонсона і Д. Джонсона з університету штату Міннесота і групи Е. Аронсона з університету штату Каліфорнія. Її суть полягає в тому, щоб створити для студента під час заняття сприятливу атмосферу і всі умови для того, аби він максимально

реалізував свої здібності в процесі спільної навчальної діяльності на базі різних навчальних ситуацій [6, с. 25].

Отже, мета цього дослідження – дати визначення навчанню у співпраці, висвітлити головну ідею й основні принципи цього методу, розглянути форми організації навчальної діяльності студентів та окреслити в ній роль викладача.

У сучасних дослідженнях навчання у співпраці визначається як спільний (розподілений, розділений) запит, результатом якого стає те, що студенти працюють разом, колективно конструюючи нове знання замість споживання вже готової інформації, яку вони отримують від викладача або з якогось іншого джерела інформації [7, с. 50].

Головна ідея навчання в співробітництві може бути сформульована так: вчитися (а не просто виконувати щось) разом.

Основні принципи навчання в співробітництві:

1) Взаємозалежність членів групи, яку можна створити на основі:

- єдиної мети, якої можна досягти тільки спільними зусиллями;
- розподілених внутрішньогрупових ролей, функцій;
- єдиного навчального матеріалу;
- загальних ресурсів;
- одного заохочення на всіх.

2) Особиста відповідальність кожного. Кожен учасник групи відповідає за власні успіхи й успіхи товаришів.

3) Паритет участі кожного члена групи. Спільна навчально-пізнавальна, творча й інша діяльність студентів у групі на основі взаємодопомоги і підтримки досягається зазвичай або виділенням внутрішньогрупових ролей, або розподілом загального завдання на фрагменти.

4) Рефлексія – обговорення групою якості роботи й ефективності співпраці з метою подальшого її вдосконалення [8, с. 4].

Яку ж роль виконує викладач? Він тут виступає як посередник, що сприяє і допомагає участі студентів у навчальному процесі. Перед викладачем стоїть завдання виявити ситуації, в яких студенти можуть виступати в ролі активних учасників, направляти їхню діяльність у потрібне русло і не допускати пасивного перебування деяких студентів у колективі.

Здебільшого використання методу навчання у співпраці передбачає командну форму роботи, причому особлива увага приділяється «груповим цілям» та успіху всієї групи, який може бути досягнутий у результаті самостійної роботи кожного її члена в постійній взаємодії з іншими колегами в ході роботи над темою або питаннями, що підлягають вивченню. Отже, завдання кожного студента полягає не тільки в тому, щоб зробити щось разом, а й у тому, щоб пізнати щось разом, щоб кожен член команди оволодів необхідними знаннями, сформував потрібні навички та за умов, що вся команда знає, чого досяг кожний її член. Уся група має бути зацікавлена в засвоєнні навчальної інформації кожним її членом, оскільки успіх команди залежить від внеску кожного, а також у спільному розв'язанні поставленої перед групою проблеми.

Навчання в команді має кілька різновидів.

1. Робота в малих групах, що складаються з чотирьох осіб різного рівня навченості.

Роль викладача обмежується поясненням нового матеріалу, який потім студенти в групах мають самостійно закріпити, спробувавши розібратися в питанні

й зрозуміти всі деталі. Викладач дає певне завдання, забезпечує студентів необхідними опорами для його виконання. По завершенні організує або загальне обговорення роботи завдання для всіх груп, або для кожної окремо, а потім пропонує студентам виконати тест із метою перевірки розуміння та засвоєння нового матеріалу [8, с. 10].

2. Командно-ігрова діяльність.

Як і в попередньому випадку, викладач так само пояснює новий матеріал, організовує групову роботу, але замість індивідуального тестування пропонує змагальні турніри між командами. Для цього організуються «турнірні столи». Завдання даються диференційовані за складністю.

3. Індивідуальна робота в команді. Студенти отримують індивідуальне завдання за результатами проведеного раніше тестування і далі навчаються у власному темпі, виконуючи власну роботу. Члени команди допомагають один одному при виконанні своїх індивідуальних завдань, вказуючи в листах самооцінки успіхи і просування кожного члена команди. Підсумкові тести проводяться також індивідуально, поза групою, й оцінюються самими учнями (головними в групі) [8, с. 6].

Викладач щотижня зазначає кількість опрацьованих кожною командою тем і завдань, успішність їх виконання в аудиторії та вдома (домашні завдання), таким чином студенти можуть самостійно стежити за успішністю засвоєння нового матеріалу кожним членом групи, а у викладача вивільняється час на індивідуальну роботу з окремими групами або студентами, які потребують його допомоги [8, с. 8].

Ще одним варіантом навчання у співпраці є форма роботи «пилка».

Студенти розподіляються на групи по 4–6 осіб для роботи над навчальним матеріалом, що розбитий на фрагменти. Кожен член групи знаходить матеріал для свого блоку. Потім студенти, які вивчають одне і те ж саме питання (але належать до різних груп), зустрічаються й обмінюються інформацією з теми. Нарешті, вони повертаються до своїх груп і навчають усьому новому, що дізналися самі, інших членів. Ті, своєю чергою, доповідають про свою частину завдання (ніби зубці однієї пилки). Оскільки єдиний шлях освоїти матеріал усіх фрагментів і таким чином навчитися перетворювати вирази — це уважно слухати партнерів по команді і робити нотатки, ніяких додаткових зусиль із боку викладача не потрібно. На заключному етапі викладач може попросити будь-якого члена команди відповісти на його запитання з теми, яку розглядали в його групі [5, с. 33].

По завершенні циклу всі студенти проходять індивідуальний контрольний зріз знань. Результати підсумовуються. Команду, яка досягла найвищої суми балів, нагороджують.

Досягнуті успіхи впливають на результат групової та колективної роботи та вбирають у себе підсумки роботи інших членів групи, всього колективу, оскільки кожен учень користується тим, що отримано як у самостійній груповій роботі, так і в колективній, але вже на наступному витку, при узагальненні результатів, їх обговоренні та прийнятті загального рішення або при виконанні наступного нового завдання, коли студенти використовують знання, отримані й оброблені зусиллями всієї групи [2, с. 28].

Слід зазначити, що недостатньо сформувати групи і дати їм відповідне завдання. Суть якраз і полягає в тому, щоб студент сам захотів здобувати знання.

Роль викладача не обмежується трансляцією знань студентам; він також має забезпечити високу якість занять і полегшити професійне навчання. Викладач мусить створити найкращі умови для соціального, емоційного і духовного розвитку своїх студентів [1, с. 179], чого не можна досягти просто шляхом прямих указівок та через індивідуальну роботу. Відповідні стратегії навчання в співробітництві повинні здійснюватися «у поєднанні з іншими формами навчання» [3, с. 82].

Одна з ролей викладача — це мотиватор, який вірить у силу навчання в співробітництві. Саме впевненість і ентузіазм викладача позитивно впливають на студентів, які розуміють, що співпраця дозволяє їм досягти більшого. Призначення конкретних завдань кожному члену групи зміцнює усвідомлення ними важливості їхніх внесків і відповідальність за досягнення спільної мети.

Оскільки навчання в співробітництві також охоплює опанування соціальних навичок, викладач має володіти підходами і стратегіями для навчання цих навичок своїх підопічних. Він має знати, як установити позитивну взаємозалежність, і заохочувати відповідальну поведінку з боку кожного члена групи, а також забезпечувати взаємне співробітництво між її членами, належне використання соціальних навичок у навчальних ситуаціях [1, с. 317].

Отже, для впровадження і використання організації навчання в співпраці, для залучення кожного студента в активну пізнавальну діяльність і його навчання культури спілкування викладач має наближатися до наміченої мети поступово, навчаючи своїх підопічних взаємодіяти в групі з будь-яким партнером; активно працювати, з відповідальністю ставитися до доручень; ввічливо спілкуватися з іншими членами групи; усвідомлювати серйозність спільної роботи. Для цього викладач, перш за все, визначає навчально-пізнавальну мету заняття і дидактичну задачу використання методу. Потім він має опрацювати план заняття, визначитися з видами діяльності та засобами навчання, підібрати відповідні навчальні матеріали і розподілити час, необхідний для виконання тієї чи іншої роботи протягом заняття.

Навчання в співробітництві передбачає не просто роботу в групах; це ретельно спланований і змодерований процес, що використовує форму співпраці для досягнення спільних цілей. У разі навчання в співпраці кожний член групи шукає рішення або виконує важливе для нього завдання. Цей метод покращує результати у сферах знань, а також активізує когнітивні, соціальні, емоційні та мотиваційні процеси [4, с. 181].

ЛІТЕРАТУРА

1. Johnson, D. W., & Johnson, R.T. Learning Together and Alone: Cooperative, Competitive, and Individualistic (3rd Edition). Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall, 1991. – 426 p.
2. Lee, C. [et al.] Cooperative Learning in the Tinking Classroom. Research and Teoretical Perspectives, 1997. – P. 1—6. Retrieved 05.03.2014 from <http://fles.eric.ed.gov/fulltext/ED408570.pdf>
3. Lv, Y. Cooperative Learning: An Eective Approach to College English Learning // Theory and Practice in Language Studies, 4(9), 2014. – P. 1948-1953.
4. Peklaj, C. et al. Sodelovalno učenje ali kdaj več glav več ve. Ljubljana: DZS, 2011. – P. 174–211.
5. Petek, T. Vloga in položaj slovenščine v vzgojno-izobraževalnem procesu. Pedagoška obzorja, 28(1), 2013. – P. 32-44.
6. Slavin, R. E. Cooperative Learning: Theory, Research, and Practice (2nd edition). Boston: Allyn and Bacon, 1995. – P. 21-48.
7. Zeng Qi. Reflection and prospect of cooperative learning research. Journal of Education theory and practice, 3, 2002. – P. 50-53.
8. Миниханова О. А. Технология обучения в сотрудничестве на уроках иностранного языка / О. А. Миниханова, М. А. Серебрякова // Научное сообщество студентов XXI столетия.

УДК: 378.6:61.147

Цвіренко С.М., Похилько В.І., Ковальова О.М., Жук Л.А., Соловійова Г.О.
ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія», м. Полтава
ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДИКИ КЕЙСІВ У МЕДИЧНОМУ ВНЗ

На сучасному етапі розвитку вищої медичної освіти актуальним став пошук нових освітніх методик, спрямованих на розвиток особистості, спонукання до самостійної пізнавальної діяльності та безперервного навчання. У ВНЗ особливе місце займають такі форми навчання, які забезпечують участь кожного студента під час практичних занять, підвищують авторитет знань та індивідуальну відповідальність кожного за результати навчальної діяльності. Метод кейсів (case study) як спосіб навчання у вищій школі за останні роки набуває все ширшої популярності. Кейс – це події, які реально відбувалися і є основою для проведення обговорення в академічній групі під керівництвом викладача, студентам пропонуються такі ситуації, коли їм необхідно приймати самостійні рішення.

Особливо актуальна методика, коли відбувається переорієнтація навчання студентів із збільшенням часу самостійної роботи. Співвідношення часу, відведеного на аудиторну і самостійну роботу, в усьому світі становить 1:3,5. У зв'язку з цим пріоритетним завданням у діяльності клінічних кафедр стає організація пізнавальної діяльності студента. При цьому викладач виступає в ролі організатора активної самостійної роботи студентів, надаючи при цьому компетентну консультативну допомогу. Метод case study дає можливість за час аудиторного практичного заняття висвітлити не лише конкретну практичну проблему, а й актуалізувати певний комплекс знань, які треба засвоїти під час її розв'язання. Можна сказати, що цей метод спрямований не лише на освоєння конкретних знань або вмінь, а й на розвиток загального інтелектуального і комунікативного потенціалу студента, що сприяє формуванню професійних компетенцій.

На кафедрі педіатрії № 1 з пропедевтикою та неонатологією методика case study використовується при вивченні педіатрії студентами 5-го і 6-го курсів. Педагогічна наука показала, що самостійна робота стає ефективнішою, коли вона проводиться не індивідуально кожним студентом, а в ній працюють 3 людини і більше. Це сприяє активації мотивації, підвищує ефективність навчання студентів завдяки взаємному контролю. До складання кейса є певні вимоги: визначення актуальності, чітка відповідність поставлених завдань, наявність достатньої кількості ілюстраційних типових ситуацій, передбачення самостійного пошуку і збору матеріалів, наявність кількох аспектів розв'язання поставленої проблеми, дискусійних моментів. Процес формування кейсів виявляє вміння працювати з інформаційними технологіями, що дозволяє актуалізувати наявні знання, активізувати навчально-дослідну діяльність студентів. На нашу думку це дозволяє систематизувати знання студентів, отримані та теоретичних кафедрах, та імплементувати їх до конкретних клінічних ситуацій.

Базовими складовими case study на клінічних кафедрах є проблемні питання та ситуаційні задачі. Вони передбачають вивчення великої кількості нозологічних форм, особливостей клінічної картини в дітей різних вікових періодів, великої кількості лабораторних та інструментальних методів діагностики, стандартів